

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Medisch Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs - De Luchtballon te Genk

Hoofdstructuur bubao

	Instellingsnummer	3442
	Instelling	Medisch Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs - De Luchtballon Yolande Van Russet
directeur		
adres		Richter 25 - 3600 GENK
telefoon		089-50.00.50
fax		089-81.16.10
e-mail		mpi.genk@g-o.be
website/URL		www.mpideluchtballon.be
	Bestuur van de instelling	113936 - Scholengroep 14 Maasland te GENK
adres		Halmstraat 12 - 3600 GENK
	Scholengemeenschap	118901 - BaO/SGR14/SGE1 te GENK
adres		Richter 25 - 3600 GENK
	CLB	114389 - CLB vh GO! Genk - Maasland te GENK
adres		Weg naar As 199-A - 3600 GENK
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/03/2011, 15/03/2011, 16/03/2011, 17/03/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	08/04/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Jan Van Eeckhout
	Teamleden	Hilde Bosmans Frieda Thiels
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal	7
4.2 wereldoriëntatie - wereldoriëntatie: dovencultuur	9
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	13
5.7 Evaluatie	14
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
7.1 Wat doet de school goed?	16
7.2 Wat kan de school verbeteren?	17
7.3 Wat moet de school verbeteren?	17
8. ADVIES	18
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De school van het buitengewoon basisonderwijs 'De Luchtballon' ligt samen met een buitengewone secundaire school en een internaat op eenzelfde campus aan de buitenrand van Genk. De school richt zich naar kinderen met ernstige leerstoornissen (type 8), met lichte mentale beperkingen (type 1), met matige tot ernstige mentale beperkingen (type 2) en met ernstige emotionele en gedragsproblemen (type 3).

Conform de schoolvisie hebben de teamleden veel aandacht voor het welbevinden van de kinderen. Dit komt ook tot uiting in de sterke aanwezigheid van de zorgvragen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zowel binnen als buiten de klasmuren wil het team met beloningssystemen en gedragsregulerende interventies en procedures het samen leren en leven op school voor alle participanten aangenaam maken. In de meeste klasgroepen heerst er een fijn, veilig en gestructureerd klasklimaat, ondanks de ernstige infrastructurele beperkingen. Verschillende gebouwen zijn immers dringend aan vervanging en/of renovatie toe.

Voor Nederlands is de onderwijskwaliteit verschillend naargelang het type. Voor type 1 en 3 en voor de kleuterafdeling van type 2 toont de school aan dat ze de inspanningsverplichting voor dit leergebied in voldoende mate nastreeft. Voor de type 8-afdeling en de lagere afdeling van type 2 levert de school onvoldoende inspanningen om de decretale doelen voor Nederlands na te streven. Voor de doelenselectie in type 8 baseren de leraren zich uitsluitend op de ontwikkelingsdoelen van type 1. Hierdoor leggen ze, rekening houdend met de mogelijkheden en met het toekomstperspectief van elk kind, de lat veelal te laag. De lagere afdeling van type 2 besteedt onvoldoende aandacht aan alle vormen van communicatie opdat deze leerlingen zo optimaal mogelijk begrepen worden en kunnen begrijpen. Een verhoging van de deskundigheid van leraren en therapeuten in functie van deze communicatievormen dringt zich op. De teamleden brengen de beginsituatie en dus ook de noden van de leerlingen uitgebreid in kaart.

In aansluiting bij de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen krijgen de leerlingen in de meeste klasgroepen ruime kansen om binnen een sociaal-emotioneel veilige omgeving luister- en spreekvaardigheden te oefenen. De school startte recent met een dyslexiebeleid en een meer gerichte aanpak. De ondersteuning door logopedisten en ergotherapeuten binnen het taalonderwijs heeft positieve effecten op de vorderingen van de kinderen. De onderwijskundige ondersteuning van remediërende leraren kan nog aan kracht winnen door een betere afstemming en uitwisseling van de doelen, het aanbod, de aanpak en de evaluatiegegevens.

Niettegenstaande een vrij eensgezinde visie op wereldoriëntatieonderwijs waarbij recent verhoogde aandacht gaat naar een geïntegreerde en ervaringsgerichte aanpak, vertoont dit leergebied een wisselende kwaliteit. Verschillende leraren leveren inspanningen om het wereldoriënterend onderwijs te verlevendigen waarbij leerlingen ruime kansen krijgen tot persoonlijke beleving en actieve participatie. Door de selectie van ontwikkelingsdoelen type 1 krijgen een aantal leerlingen uit type 3 en 8 een beperkt aanbod. De evaluatie en de rapportering in de types 1, 3 en 8 zijn eenzijdig ingevuld met kenniselementen en richten zich weinig naar vaardigheden en attitudes. Binnen type 2 is de aandacht voor zelfredzaamheid in sommige klassen zo overwegend aanwezig dat het andere aspecten zoals tijd, ruimte en natuur verdringt. De invulling van het domein techniek door ambulante leraren kent een wisselende doelenselectie, inhoud en kwaliteit.

De efficiënte organisatie van een 'buitengewone' school met vier types en met een diversiteit aan leerlingen(problematieken) en aan personeelsomkadering is geen sinecure. De meerwaarde en de kwaliteit van de geïntegreerde en geïsoleerde werking tussen leraren en hulpverleners zijn persoonsgebonden. De prestatieregeling van de paramedische hulpverleners, de taakinvulling van ambulante leraren, de onderwijstijd in

type 3 en de organisatie van de interne overlegstructuren vragen om een kritische reflectie. Het sterk streven naar homogene (typegemengde) groepen stemt tot nadenken.

De onderwijsinspectie waardeert het krachtige, ondersteunende en participatieve interne leiderschap en de bereidwilligheid tot professionalisering van vele teamleden. De recent opgestarte onderwijskundige impulsen en de eerste aanzetten om de kwaliteit van het onderwijs zelf te bewaken en bij te sturen, getuigen van de aandacht voor een kwaliteitsvol beleid. Deze elementen kunnen als basis dienen om de geformuleerde tekorten voor Nederlands in de voorgeschreven tijd weg te werken. Met het gunstig advies beperkt in de tijd wil de onderwijsinspectie de vinger aan de pols houden.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Nederlands -
communicatie en taal -
communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

wereldoriëntatie -
wereldoriëntatie: dovenscultuur

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie

Begeleiding

Socio-emotionele begeleiding

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- recente en frequente directiewissels
- onstabiel personeelsbestand (opeenvolgende wissels, veel tijdelijke vervangingen)
- groot aantal leerlingen met leerachterstand
- betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden
- belangrijke infrastructurele problemen

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

Voldoet niet voor type 2 lagere afdeling en voor type 8

Voldoet voor type 1, type 3 en kleuterafdeling type 2

- De school kan binnen haar type 1- en 3-afdeling en in de kleuterafdeling van type 2 aantonen dat ze de inspanningsverplichtingen voor dit leergebied in **voldoende** mate volbrengt. Voor de type 8-afdeling en de lagere afdeling van type 2 levert de school **onvoldoende** inspanningen om de decretale ontwikkelingsdoelen voor Nederlands na te streven.
- Teamleden expliciteren de schoolvisie voor Nederlands zoals deze ook beschreven staat in schooldocumenten. Binnen dit leergebied ligt de nadruk op de mondelinge communicatieve vaardigheden 'luisteren en spreken'. Daarnaast wil het team aspecten van Nederlands geïntegreerd aanbieden binnen andere leergebieden.
- Op basis van allerhande toets- en observatiegegevens brengen leraren en paramedici de **beginsituatie** van elke leerling in ruime mate in beeld. De diagnostische gegevens worden binnen vier rubrieken verzameld: kenmerken van leerlingen, van de onderwijsgevende, van de taak en van de sociale en materiële omgeving. Hierdoor krijgt de beeldvorming een brede invulling. De gegevensverzameling voor de domeinen luisteren en spreken vertoont, mede door het ontbreken van afgebakende observatie- en evaluatiecriteria, een sterk wisselende kwaliteit.
- De leraren formuleren weinig zorgvragen voor het leergebied Nederlands. De zorgvragen beperken zich veelal tot aspecten van de sociaal-emotionele ontwikkeling en van leren leren. Mede door het ontbreken van deze concrete zorgvragen zijn de handelingsgerichte aanzetten om de doelenselectie en het inhoudelijke aanbod invulling te geven, beperkt.
- Voor type 1 en 2 vormen de betreffende decretale ontwikkelingsdoelen het referentiekader van waaruit doelen op maat worden geselecteerd. In type 2 ontwikkelden de teamleden tussendoelen om het onderwijsaanbod meer op maat en met voldoende gradatie op te bouwen. Voor de leerlingen in type 3 en 8 baseren de teamleden zich op de ontwikkelingsdoelen voor type 1. Voor een aantal leerlingen zijn deze doelen, rekening houdend met hun individuele mogelijkheden en met hun toekomstperspectief, ontoereikend. Het servicedocument voor type 3 van het Departement Onderwijs en Vorming, met onder meer ondersteunende doelen voor communicatieve competenties, is bij de teamleden niet bekend. De ouders worden zelden of nooit betrokken bij de afbakening van doelen. De inspectie waardeert het gebruik van de decretale ontwikkelingsdoelen door de paramedici als uitgangspunt voor de betreffende therapieën.
- In verschillende type 2-klasgroepen is de aandacht binnen de doelenselectie voor communicatie en voor functioneel en maatschappelijk lezen en schrijven onvoldoende. In een aantal situaties selecteren teamleden geen enkel doel voor preverbale communicatie, niettegenstaande een aantal leerlingen over voldoende mogelijkheden beschikt en hier ook recht op heeft.
- Voor de grootste groep leerlingen garandeert deels het gebruik van eenzelfde groepswerkplan over de schooljaren heen de verticale samenhang. Dit systeem is niet sluitend voor alle leerlingen, maar wordt gedeeltelijk opgevangen door (in)formeel overleg. De horizontale samenhang binnen de doelenselectie tussen leraren en paramedici (logopedisten en ergotherapeuten) krijgt kansen vanuit de geïntegreerde werking, maar kent nog een groeimarge.

- Onderwijsleerpakketten in alle types en de tussendoelen in type 2 ondersteunen voor een aantal domeinen de verticale opbouw van het **curriculum**. In een aantal type 1/8-klassen krijgen technisch-cognitieve vaardigheden voor Nederlands verhoogde aandacht ten opzichte van luisteren en spreken wat in tegenspraak is met de visie binnen de decretale ontwikkelingsdoelen type 1.
- Het klasextern remediërende onderwijs beperkt zich vaak tot momentane interventies en beoogt minder doelen op (middel)lange termijn. Door de geïsoleerde werking is de samenhang tussen de 'gewone' **klaswerking** en de individuele begeleiding van kinderen met leerproblemen beperkt. Hierdoor komt de ondersteunende transfer van aangeboden leerinhouden in het gedrang. Een kwalitatieve terugkoppeling tussen het individueel remediërende aanbod en het groepsonderwijs ontbreekt veelal.
- Verschillende leraren streven naar een functioneel taalonderwijs dat gericht is op praktische vaardigheden. Ze spannen zich in om de aangeboden leerinhouden te laten aansluiten op de leef- en belevingswereld van de kinderen. In andere klassen wordt de doelgerichte aandacht voor het functioneel, maatschappelijk lezen en schrijven eerder beperkt tot de geïntegreerde werking met logopedisten en ergotherapeuten. Zowel de horizontale doorstroming naar de klaswerking als de verticale doorstroming over de klasgroepen heen kan nog sterk aan kracht winnen. Het gebruik van ondersteunende communicatievormen zoals pictolezen, lezen en schrijven van globaalwoorden en SMOG² kent nog ruime groeikansen.
- Voor leerlingen met uiterst beperkte communicatiemogelijkheden dient de school op zoek te gaan naar het meest aangewezen individuele communicatiemiddel, ook in functie van de zelfredzaamheid. De warme en uiterst kindvriendelijke aanpak zorgt voor een rustige klassfeer en biedt het fundament voor leerkansen. Het huidige aanbod aan geïntegreerde (preverbale) communicatievormen in functie van individuele en groepsmogelijkheden is te beperkt uitgebouwd.
- De school werkte vrij recent een dyslexiebeleid uit. Voor enkele kinderen met deze leerstoornis startte de school met een compenserend computerprogramma een aangepaste leerbegeleiding op. De beperkte **deskundigheid** van leraren hieromtrent en de computerperikelen maken dat het team nog zoekende is naar een adequate aanpak.
- De teamleden creëren een veilig klasklimaat waar kinderen ruime kansen krijgen om zich talig te uiten en stimuleren het gebruik van een actieve woordenschat. Een aantal gewaardeerde initiatieven zoals coöperatieve en activerende werkvormen, kringgesprekken, taalspelletjes, toneelbezoek en heterogene groepeeringsvormen ondersteunen de taalontwikkeling en de –vaardigheid. Een aantal leraren besteedt aandacht aan leespromotie om de leesvaardigheid en de leesmotivatie te verhogen.
- Vordering voor de verschillende domeinen van Nederlands worden systematisch **geëvalueerd** en bijgestuurd. Naast observaties worden de resultaten van klaseigen, methodegebonden toetsen en van genormeerde taaltesten op kind- en groepsniveau geregistreerd en besproken. De teamleden hanteren deze gegevens voor het bepalen van een nieuwe beginsituatie. De school laat nog kansen liggen om op het niveau van het aangeboden type-onderwijs leerlingengegevens te hanteren om de onderwijskwaliteit te bewaken en bij te sturen.

² SMOG = Spreken Met Ondersteuning van Gebaren

- In de kleuterafdeling van type 2 is het verband tussen de geselecteerde ontwikkelingsdoelen, het aanbod en de observatie/evaluatiegegevens expliciet aanwezig. De **rapportering** binnen deze afdeling gebeurt alleen mondeling tijdens oudercontacten. Niet alle ouders zijn aanwezig waardoor zij waardevolle informatie over de vorderingen van hun kinderen missen. In de andere afdelingen schept het gericht koppelen van de evaluatie aan de vooropgestelde doelen nog kansen. De oudercontacten in een aantal klassen van de lagere afdeling stimuleren de ouders in het uitwisselen van onderlinge ervaringen, maar richten zich minder op het leer- en ontwikkelingsproces.
- Via allerhande kanalen krijgen de ouders informatie omtrent de vorderingen van hun kind. Naast een synthese van het onderwijsaanbod geven de rapporten de evolutie van de taalontwikkeling van het individuele kind weer. De opzet en de inhoud van de rapporten binnen de verschillende types zijn diffuus en maakten nog geen deel uit van teamoverleg.

4.2 wereldoriëntatie - wereldoriëntatie: dovencultuur

Voldoet

- De school toont aan dat ze **voldoende** inspanningen levert om de decretale ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie na te streven en de geselecteerde doelen te bereiken.
- De leraren verwoorden een vrij eensgezinde **visie** op wereldoriëntatieonderwijs. Sinds kort krijgt het ervaringsgericht en levensecht onderwijs een meer centrale plaats. Leraren opteren voor een geïntegreerde aanpak wat de horizontale samenhang met andere leergebieden versterkt. Binnen type 2 willen de leraren sterk de nadruk leggen op zelfredzaamheid.
- De leraren bepalen de **beginsituatie** van de leerlingen onder meer door een verzameling van observatiegegevens, een oplistijng van reeds behandelde thema's en een niveaubepaling op basis van een onderwijsleerpakket. Behalve voor zelfredzaamheid formuleren leraren uiterst zelden een zorgvraag voor dit leergebied.
- De decretale ontwikkelings**doelen** vormen het referentiekader van waaruit doelen op maat van de groep worden geselecteerd. In type 2-klassen selecteren leraren ook doelen op individueel niveau, gebaseerd op een individuele zorgvraag voor zelfredzaamheid. De schoolspecifieke extra tussendoelen in type 2 fungeren als een leerlijn om een gradueel en voldoende gefaseerd aanbod te voorzien.
- Niet alle leraren met een opdracht 'wereldoriëntatie' voorzien een doordachte selectie van (ontwikkelings)doelen. De verwijzing naar ontwikkelingsdoelen in planningsdocumenten is leraarafhankelijk. In een enkele type 1/8-klas is het aanbod voor wereldoriëntatie erg beperkt waardoor de optimale en harmonische persoonlijkheidsontwikkeling in het gedrang komt.
- Voor de leerlingen in type 3 en 8 selecteren de teamleden voor wereldoriëntatie ontwikkelingsdoelen type 1. Voor een aantal leerlingen zijn deze doelen, rekening houdend met hun mogelijkheden en met hun toekomstperspectief, ontoereikend.
- Voor de grootste groep leerlingen wordt de verticale samenhang binnen de doelenselectie deels gegarandeerd door het gebruik van eenzelfde groepswerkplan over de schooljaren heen. Dit systeem is niet sluitend voor alle leerlingen, maar wordt gedeeltelijk opgevangen door (in)formeel overleg. Uit de gesprekken blijkt dat niet alle klasleraren op de hoogte zijn van de geselecteerde doelen voor hun leerlingengroep die door ambulante leraren wereldoriëntatie geselecteerd werden.

- Tijd- en ruimtecadavers zijn niet in alle klasgroepen even sterk en functioneel aanwezig. Een aantal leraren maakt op een dynamische en leerondersteunende wijze gebruik van deze didactische hulpmiddelen. Er bestaan geen afspraken over de vorm, de inhoud en het gebruik ervan op type-niveau. In een aantal klassen zijn de behandelde thema's door middel van visuele en/of concrete materialen duidelijk in het klasbeeld aanwezig. In sommige klassen van type 1/8 sluiten de thema's niet altijd aan bij de leefwereld van de kinderen.
- De leraren gebruiken onderwijsleermethodes en tijdschriften om hun **aanbod** invulling te geven. Het niveau van deze leerinhouden is in de types 3 en 8 niet altijd op maat van alle leerlingen.
- De invulling van het begrip 'techniek' is niet eenduidig doorheen de school. Sommige ambulante leraren vullen dit in met muzische technieken, terwijl anderen dit invullen met doelen en inhouden van technologie. De school is zoekende om het arsenaal aan technische materialen uit te breiden.
- De invulling en de aanpak van het domein techniek is sterk leraarafhankelijk en bepaalt ook de kwaliteit. Vanuit een explorerende en onderzoekende houding krijgen de leerlingen maximale kansen om inzichten te verwerven in de aanwending van materialen en technische systemen. De school tekende in op een provinciaal leergebiedoverschrijdend project waarbij wiskundige inzichten en het hanteren van stappenplannen in functie staan van technische vaardigheden. De samenwerking met een praktijkleraar uit een naburige ankerschool laat leerlingen toe om eenvoudige technische systemen te ontwikkelen.
- De aandacht voor horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden en tussen de domeinen van wereldoriëntatie is in meerdere klassen prominent aanwezig. De sterk geïntegreerde benadering en een thematische aanpak in type 2 accentueren de samenhang tussen de inhouden van de verschillende leergebieden en domeinen. In een aantal klasgroepen verenigen leraren activiteiten van wereldoriëntatie tot aspecten van de sociaal-emotionele ontwikkeling en/of tot het domein zelfredzaamheid. In een type 2-klas is het wereldoriëntatieonderwijs te weinig gericht op de ontwikkeling van de (beperkte) zelfstandigheid van de kinderen.
- De meeste leraren leveren gewaardeerde inspanningen om werkvormen te gebruiken waarbij de activiteit van de leerlingen centraal staat. De frequente kookactiviteiten zijn in sommige klasgroepen niet altijd relevant en functioneel. Volgens een aantal leraren belemmeren financiële mogelijkheden het organiseren van didactische uitstappen waardoor de transfer van geleerde inhouden wordt bemoeilijkt.
- De leraren hebben aandacht voor milieu- en gezondheidseducatie, voor actualiteit en voor bronnengebruik. Niet in alle eindgroepen krijgen leerlingen seksuele voorlichting. Verkeerseducatie krijgt niet in alle klasgroepen de doelgerichte aandacht die het verdient.
- In type 1, 3 en 8 peilen eigen en methodegebonden toetsen hoofdzakelijk naar verworven kennis en minder naar inzichten en vaardigheden. Voornamelijk in type 2 is de koppeling tussen de geselecteerde doelen en de **evaluatie** duidelijk zichtbaar en gebruiken leraren observatiegegevens en vormen van permanente evaluatie om de vorderingen van de kinderen in kaart te brengen.
- De **rapportering** is voor de ouders van leerlingen uit type 1, 3 en 8 weinig richtinggevend en geeft de evolutie van de leerlingen niet weer. In type 2 rapporteren leraren aan ouders en kinderen met een synthese van observatiegegevens. Deze gegevens worden soms verengd tot zelfredzaamheid, al was het aanbod in een aantal gevallen breder.
- Een aantal teamleden levert inspanningen om de **deskundigheid** te verhogen, onder meer in samenwerking met de pedagogische begeleiding.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school beschikt over een goedgekeurd nascholingsbeleidsplan waarin zij haar visie en enkele algemene afspraken en procedures vermeldt. Daarnaast is een opsomming van gevolgde nascholingen van de vorige schooljaren beschikbaar.
- Einde vorig schooljaar had een enquête plaats om onder meer de nascholingsbehoeften te inventariseren. Deze bevraging resulteerde in een beperkt overzicht van teamgebonden nascholingsprioriteiten zonder deze evenwel in de tijd te faseren.
- Het nascholingsaanbod van diverse instanties is bij het team voldoende bekend. Teamleden kunnen voor de individuele nascholingen naar eigen interesse en behoefte een keuze maken uit het aanbod. De school stelt geen specifieke verwachtingen omtrent de frequentie of de thema's waarbinnen individuele nascholingen moeten kaderen. Algemeen geldt dat een nascholing een mogelijke ondersteuning moet vormen voor het onderwijsleerproces en voor de (klas)praktijk.
- Verschillende personeelsleden gaan geregeld in op het aanbod van nascholingen, al dan niet vanuit de netgebonden pedagogische begeleiding, om hun individuele deskundigheid te bevorderen. De schoolleiding stimuleert het volgen van nascholing en stuurt sommige leraren en additionele hulpverleners persoonlijk aan.
- Om kinderen met een autismespectrumstoornis op een adequate wijze te ondersteunen en om een beter inzicht te krijgen in deze problematiek volgen momenteel heel wat leraren een postgraduaat.
- De teamleden lichten gevolgde individuele nascholingen toe op de personeelsvergadering, de typevergadering en/of de paramedische vergadering. Tijdens deze overlegmomenten komen vaak onderwerpen van pedagogisch-didactische aard aan bod. Deze samenkomsten ervaren de leraren als bevorderlijk voor hun deskundigheid. Hospiteren is nog niet aan de orde. Naast het veelvuldig overleg benut het team de interne expertise via informele collegiale consultatie. De school beschikt over een orthotheek die geregeld wordt geraadpleegd.
- Het klasgeïntegreerd werken door een aantal paramedici schept mogelijkheden om van elkaar te leren. Rolwisseling tussen klasleraren en ondersteunende leraren kent nog een ruime groeimarge.
- Mede door de veelheid aan vernieuwingsinitiatieven is de implementatie van verworven inzichten, vaardigheden en kennis in de (klas)praktijk zeer verschillend en oppervlakkig. De effecten van de deskundigheidsbevordering worden beperkt in kaart gebracht. De evaluatie van de nascholingen is voornamelijk momentaan.

- Het team kent nog een groeimarge in de ontwikkeling van de professionaliteit inzake een aangepaste adequate pedagogisch-didactische en therapeutische ondersteuning van leerlingen met ernstige en diep mentale beperkingen. Daarnaast dringt een competentieverhoging in verband met ondersteunende mondelinge en schriftelijke communicatievormen zich op.
- Mede door het wegvallen van de mentoruren krijgen beginnende teamleden geen specifieke structurele en systematische ondersteuning in hun ambt. De begeleiding van deze teamleden valt terug op spontane collegiale ondersteuning.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.5.1 Onderwijsaanbod

5.5.2 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Vaststellingen

- De typegemengde klasgroepen (type 1 en 8) doorlopen hoofdzakelijk een gemeenschappelijk leerprogramma waarbij de ontwikkelingsdoelen voor type 1 het referentiekader vormen. Bij de groepsindeling is het taalniveau richtinggevend. Voor wiskunde werken de leergroepen klasoverschrijdend. Type 3 omvat drie kleine klasgroepen ingedeeld volgens het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Een sterk geïndividualiseerde aanpak en een vaste structuur komen tegemoet aan de emotionele noden. Een aantal leerlingen met een type 3-attest zit verspreid over de andere types. De leerlingen uit type 2 verdelen zich over tien socialisatieklassen waarvan twee verzorgingsklassen en drie kleutergroepen. De school wenst de leerlingenbegeleiding te richten op zelfredzaamheid, sociale omgang en functionele (schoolse) vaardigheden.
- Een kerngroep bestaande uit de directeur, de orthopedagogen en de GOK-leerkracht coördineert de schoolorganisatie. Regelgeving, infrastructurele mogelijkheden maar ook beperkingen sturen veelal de beslissingen aan. De motivatie van een aantal beleidsbeslissingen is niet voor alle personeelsleden duidelijk en vertrekt nog weinig vanuit een heldere schoolanalyse.
- De samenstelling van de schoolopdrachten vertrekt weinig vanuit een geëxpliciteerde en algemeen gedragen onderwijsvisie. De school heeft een eng zicht op specifieke vaardigheden en deskundigheden van leraren en hulpverleners. Remediërende leraren werken hoofdzakelijk vanuit een vraaggestuurde werking. Het is niet duidelijk hoe de school opgebouwde expertises aanwendt in functie van een klasondersteunende werking. De in ontwikkeling zijnde schoolvisie biedt mogelijkheden tot een betere afstemming van prestatieregelingen op school- en leerlingenbehoeften en tot het evalueren van de onderwijsorganisatie op haar doeltreffendheid.
- Het tekort aan geschikte lokalen en aan didactische materialen belemmert een optimale onderwijsorganisatie en een sterk op kwaliteit gericht ontwikkelingsrendement.

- De klassenraden, het gecoördineerde type-overleg, het overleg tussen de paramedici en de inhoudelijke werkgroepen ondersteunen zowel de schoolorganisatie als het onderwijsaanbod. Naast deze formele overlegmomenten wisselen personeelsleden heel wat gegevens uit tijdens informele babbels. De afwezigheid van paramedici op het type-overleg ervaren heel wat teamleden als een gemiste kans in het uitzetten van een gezamenlijke doelgerichtheid en bemoeilijkt het snel en eenduidig uitwisselen van informatie.
- Heel wat leraren slagen erin om de klaswerking structureel uit te bouwen tot een functionele leer- en werkplek waar actieve werkvormen en aspecten van leren leren en sociale vaardigheden het leerproces ondersteunen.
- Leerlingen uit de type 3-afdeling lunchen tijdens de onderwijstijd. Deze activiteit uitvoeren tijdens de wettelijke onderwijstijd is niet noodzakelijk om de beoogde doelen te kunnen nastreven en bereiken.
- Voor het opstellen van zowel groepstherapieën als individuele behandelingsschema's hanteren de paramedici duidelijke criteria. Leeftijd, toekomstprognose, motivatie en specifieke achterstanden bepalen het therapieschema. Klasgeïntegreerde en klasexterne ondersteuning beperken zich tot drie specifieke behandelingen per week. De selectie van ontwikkelingsdoelen, het werken met een draaiboek en de klasinterne hulpverlening ondersteunen een functionele en doelgerichte aanpak.
- Verpleegkundigen staan in voor de bedeling van medicatie, het toedienen van voeding, de busorganisatie en het in beeld brengen van de afwezigheid van leerlingen. De kinderverzorgsters voeren de verzorgende en helpende taak op waardevolle en kindvriendelijke wijze uit. Bij afwezigheid van verpleegkundigen en kinderverzorgsters is het niet duidelijk wie op secure wijze de verzorgende taken op zich neemt en zich ontfemt over het welbevinden van deze zorgbehoevende leerlingen.
- Gezamenlijk afspraken maken, deze formaliseren, uitvoeren en opvolgen vormen een actiepoint om te groeien naar een groter draagvlak doorheen de hele schoolorganisatie. Op deze wijze ontvangen leerlingen maximale ontwikkelingskansen en weten de ouders welke opdrachten tot de school behoren.

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

5.6.3 Loopbaanbegeleiding

5.6.4 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De sociaal-emotionele ontwikkeling staat in het hele onderwijs- en opvoedingsproces centraal. Alle teamleden zijn bekommerd om het welbevinden van de kinderen als basis voor ontwikkelen en leren. In de meeste klassen creëert de hechte vertrouwensband tussen de leraar en het kind een sfeer van geborgenheid waardoor deze kinderen met hun specifieke gevoeligheid en kwetsbaarheid zich welkom en aanvaard voelen.
- De prioritaire aandacht voor het welbevinden van de kinderen komt ook tot uiting in de handelingsplanning. Zorgvragen concentreren zich in hoofdzaak op de sociaal

emotionele ontwikkeling. Binnen de 'diagnostiek' rapporteren de leraren meermaals per jaar over de sociaal-emotionele gesteldheid, geven ze een duidelijk beeld omtrent de begeleiding en de aanpak van de sociaal-emotionele ontwikkeling en worden relaties binnen de sociale omgeving in kaart gebracht.

- De beschrijving van het leergebied 'sociaal-emotionele ontwikkeling' binnen de fasen van handelingsplanning geeft eveneens een nauwe relatie met de uitgangspunten en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs weer. De grondige weergave van de dynamisch-affectieve ontwikkeling en de sociale cognitie en competentie onderstrepen de doelgerichte en systematische aandacht van de leraren voor de begeleiding van dit aspect van de persoonlijkheidsontwikkeling. Daarnaast is er voor alle types een evolutielijst beschikbaar die een transparant beeld schetst over de sociale- en emotiebeleving van het kind.
- Type 3 biedt een sterk geïndividualiseerd onderwijs aan in een vaste structuur waarbij de nadruk ligt op het sociaal vaardig leren zijn. De leraren leveren gewaardeerde inspanningen in het zoeken naar een aangepaste benadering en begeleiding en ontwikkelen hiervoor kindspecifieke aanpakstrategieën met aandacht voor een preventieve aanpak. Op die manier slagen ze er onder meer in om leerlingen bewuster te leren omgaan met gevoelens en deze te kanaliseren.
- Afhankelijk van het type zijn er meerdere beloningssystemen voorhanden die kinderen tot een positieve houding aanzetten. Observatie in de klassen bevestigt dat deze aanpak bij de meeste leerlingen positieve vruchten afwerpt. Met de invoering van het speelplaatsrapport, gebaseerd op duidelijke (visuele) afspraken, streeft het team een ordelijk verloop van de vrije momenten na.
- Een enquête bij de leerlingen bracht aan het licht dat heel wat leerlingen zich tijdens de speeltijd vervelen. Op schoolniveau leidde deze bevraging tot meerdere initiatieven om, op de verschillende speelplaatsen, gerichte spelimpulsen voor de leerlingen te geven. De voetbaltornooien kennen een groot succes en zorgen voor een zinvolle groepsactiviteit tijdens de middagpauze.
- Op geregelde tijdstippen krijgen de ouders via het rapport een zicht op de sociaal emotionele ontwikkeling van hun kind. Hoewel de school heel veel aandacht besteedt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling, komt dit niet echt tot uiting in het rapport. De rapportering geeft een vrij rudimentair beeld weer over het zelfbeeld van het kind, de interactie in de groep, het uiten van emoties, het zich aan afspraken houden ... Type 3 betreft de ouders nauw bij deze ontwikkeling van de kinderen. Via het heen-en-weerschrift ontvangen de ouders dagelijks feedback en beogen de leraren een intense samenwerking met de school en thuis. In een aantal klasgroepen leren kinderen via zelfevaluatie hun eigen gedrag in te schatten en te waarderen.
- Een interne bevraging van de leraren resulteerde in de uitwerking van een visietekst en meerdere structuren voor een eensgezinde en kwaliteitsvolle sociaal-emotionele begeleiding van de kinderen. De opgestarte initiatieven en de uitgewerkte stappenplannen werpen hun vruchten af. Conflictsituaties waarbij leerlingen naar het 'het rustkamertje' verwezen worden, nemen in aantal af. Meerdere leraren drukken hun appreciatie uit voor de ondersteuning door het interne leiderschap in crisissituaties. De school werkte een bescheiden time-outbeleid uit. De infrastructurele mogelijkheden beperken de materiële uitbouw.

5.7 Evaluatie

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het huidige interne leiderschap kenmerkt zich door onderwijskundige expertise, daad- en beslissingskracht en door een dynamisch beleid. Zowel de directeur als de orthopedagoge leveren gewaardeerde inspanningen om het team te sturen en te ondersteunen. Teamleden waarderen de open en luisterende houding van het leiderschap. De school kende in het verleden een frequent wisselende leiding. Het gefaseerd uitvoeren, opvolgen, borgen en/of bijsturen van onderwijskundige aspecten kent nog een groeimarge binnen het voeren van een kwaliteitsvol beleid.
- Het welbevinden van de leerlingen vormt het uitgangspunt voor het leer- en ontwikkelingsproces. Helaas verzwakt hierdoor in een aantal klasgroepen de aandacht voor een gerichte selectie van andere, ook na te streven onderwijsdoelen.
- Visievorming over pedagogisch-didactische, therapeutische en organisatorische aspecten wint aan kracht en draagt bij tot een grotere gezamenlijke doelgerichtheid en eensgezindheid. Het team kwam nog niet tot het opstellen van een eensgezind en gezamenlijk gedragen inschrijvingsbeleid.
- Overleg, werkgroepen en het delegeren van bepaalde pedagogische taken bieden onderwijskundige en organisatorische ondersteuning bij het uitwerken van het schoolbeleid. Het interne leiderschap creëert kansen tot participatieve besluitvorming.
- Binnen het outputbeleid gaat er aandacht naar de bevraging van het team, de ouders en de leerlingen. Na interpretatie en analyse van de gegevens koppelde het beleid hier gerichte verbeteracties aan. Het onderwijs bijsturen op basis van leerlingenresultaten op type- of schoolniveau is nog niet aan de orde.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De ruime beeldvorming die als basis dient om een handelingsplanmatige werking op te zetten.
- De studie van de ontwikkelingsdoelen Nederlands en de formulering van tussendoelen in type 2 waardoor een leerlijn ontstaat die groepsleraren en paramedici gebruiken om hun aanbod inhoud te geven.
- De expliciete afstemming tussen geselecteerde ontwikkelingsdoelen en de observatie- en evaluatiegegevens in de kleuterafdeling van type 2.
- De ervaringsgerichte aanpak van het wereldoriëntatieonderwijs in meerdere klassen.
- De aandacht van sommige leraren voor techniek, actualiteit en bronnengebruik.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De openheid en bereidheid van de meeste leraren om, ook naschools, aan nascholingen te participeren.
- De geïntegreerde samenwerking tussen leraren en additionele hulpverleners binnen het onderwijsleerproces.
- Het creëren van een aangenaam en gestructureerd leer- en leefklimaat in functie van het welbevinden van de leerlingen en dit ondanks de sterk infrastructurele beperkingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De gedreven inzet en de luisterende houding van het interne leiderschap.
- De (recent) opgestarte pedagogisch-didactische impulsen vanuit een geëxpliciteerde visie.
- Het gedeeld leiderschap en het participatief beleid waardoor teamleden de kans krijgen om samen school te maken.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Een meer concrete zorgvraag uitschrijven, ruimer dan aspecten van sociaal-emotionele ontwikkeling en leren leren.
- Het remediërende onderwijs voor Nederlands kwaliteitsvoller maken door de samenhang met de klaswerking te versterken en door meer gerichte trajecten op maat van het kind te voorzien.
- Het dyslexiebeleid verder implementeren op de klasvloer, ondersteund door een gerichte professionalisering.
- Een aanbod van wereldoriëntatie voorzien voor alle leerlingen uit type 3 en 8 vanuit een selectie van ontwikkelingsdoelen op maat.
- De aandacht voor het aanbod van zelfredzaamheid beter afstemmen op de mogelijkheden en beperkingen van leerlingen.
- In de types 1, 3 en 8 de rapportering van wereldoriëntatie afstemmen op doelen en aanbod en naast kennis ook rapporteren over vaardigheden en attitudes. In alle type 2-klassen de rapportering aan ouders formaliseren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Gerichte deskundigheidsbevordering organiseren in de pedagogisch-didactische en therapeutische aanpak van leerlingen met een diep mentale beperking.
- De paramedische ondersteuning in een aantal klasgroepen in functie van een gezamenlijke, kwalitatieve, effectieve en efficiënte aanpak versterken.
- De wettelijk bepaalde onderwijstijd voor de leerlingen in type 3 respecteren.
- Zich correct informeren over de prestatieregeling van additionele hulpverleners om de kinderen die ondersteuning te geven waar ze recht op hebben.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Nieuwe initiatieven na overleg faseren in de tijd en de implementatie en opvolging op (middel)lange termijn optimaliseren.
- Een eensgezinde visie op het inschrijvingsbeleid ontwikkelen en een draagvlak zoeken voor de genomen beleidsbeslissingen.
- De aandacht voor de kwaliteitszorg verder uitbouwen op basis van de leerlingenresultaten- en vorderingen om op type- of schoolniveau de werking te bestendigen of bij te sturen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands op maat van alle leerlingen van type 8.
- Het onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands op maat van alle leerlingen in de lagere afdeling van type 2.

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring:

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor buitengewoon kleuteronderwijs, type 1, type 3.

BEPERKT GUNSTIG

	Omwille van
buitengewoon lageronderwijs type 2	het onvoldoende nastreven van de ontwikkeling sdoelen voor Nederlands op maat van alle leerlingen.
type 8	het onvoldoende nastreven van de ontwikkeling sdoelen voor Nederlands op maat van alle leerlingen.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 maart 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jan Van Eeckhout

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: